

Katonasírok

Ha álmodva járunk a temetőben
S gyászoló bánattól terhes a szívünk,
Zizegő szirmokkal, virágokkal telten
Horpadó sírokra omlunk, s könnyezünk:
Gondoljunk a messze-messze idegenben,
Katona-sírokra, apró keresztekre.

Az árva hantokon csendül-e fel az ének?
Megcsuklik-e a térd, a hült porok felett?
S nyugalmáért esdve a sok holt vitéznek
Immár kulcsolva vannak-é kezek?
Van-e, ki virágot szórva-híntve rájuk,
Széppé varázsolja csendes síri álmuk?

Drága szent halottak messze idegenben,
Egy egész nemzet küld érteket imát,
Hogy a túlvilági fényes seregekben
Hős fejetek nyerjen méltó koronát.
És a dicsőséges, rövid földi létnek
Folytatása legyen örökkéfnű élet!

... Ha álmodva járunk a temetőkertben
S gyászoló bánattól terhes a szívünk,
Zizegő szirmokkal, virágokkal telten
Horpadó sírokra omlunk, s könnyezünk:
Gondoljunk a messze-messze idegenbe,
Katona-sírokra, apró keresztekre. . .

/Nagy Ilonka verse/

MEGHÍVÓ a Doni Emléknapra

„Legyünk büszkék, a katona hőseinkre!”

/Dr. Tóth László alczredes/

2012. január

A Honvéd Hagományörző Egyesület
Győri Szervezete és a
Győri Honvéd Hagományörző
Egyesület nevében tisztelettel
meghívjuk Önt, Önöket és a
környezetben élőket az
1943. január 12.-én
kezdődött,
DONI ÁTTÖRÉS
hősi halált haltak
emlékére tartandó
MEGEMLEKEZÉSRE és
ÖKUMENIKUS
ISTENTISZTELETRE,
amelyet a győri evangélikus
ÖREGTEMPLOMBAN
Győr, Petőfi tér 2.
2012. január 12.-én
csütörtökön
15 órakor tartunk.

Műsorrend:

Kürtszó. Egészshívó és vigyáz jel.

A megjelenteket **Knipper Emil** titkár,
műsorközlő köszönti.

Himnusz éneklése a közönség részvételével.
A hősi halottak emlékére gyertyát gyújt.

*Knipper Emil a Győri Honvéd Hagományörző
Egyesület titkára.*

Emlékműsort adnak:

A Hild József Építőipari Szakközépiskola
tanulói

/a műsört összeállította: Dömötör Lajos tanár/

Emlékbeszédet mond:

vitéz Pusztay László ny. á. őrnagy
a Győri Honvéd Hagományörző E. tagja.

„Imához” **kürtjel**

A történelmi egyházak nevében:

Megyeri Ciprián rom. kat. egyetemi lelkész,
Jánosa Attila ev. lelkész,
vitéz Lentulai Attila ref. esperes
mond imát az elesett hősök lelki nyugalmáért.

Koszorúzás.

A **Szózat** közös eléneklése.
A „Jefűjás” **kürtjelével** ér
véget a megemlékezés.

Díszőrséget adnak:
a 12. Arrabona

Légyvédelmi Rakétaezred katonái és a
Győri Honvéd Hagományörző Egyesület tagjai

Kürtszó: **Pörnczei Imre.**

A koszorúzási szándékot kérjük előre
telefonon jelezni!

Egyesületünk a jelen rendezvény
kiadásaira adományokat köszönettel elfogad,
amelyeket a templom kijáratánál lévő ládákba
kérjük elhelyezni!

Információ: **Csenár Imre** Tel: (96) 322-831

Don-kanyar: hazahozta bajtársait

Hatvankilenc évvel ezalált el-lentámadást indítottak az oroszok a Donnál. A magyar hadsereg megfelelő fegyverzet és felszerelés nélkül esélytelenül védekezett. A katasztrófa 50-55 ezer magyar katona életét követelte. A tragikus évfordulón Horváth István nyugállományú vezérkari alezredes idézte fel emlékeit.

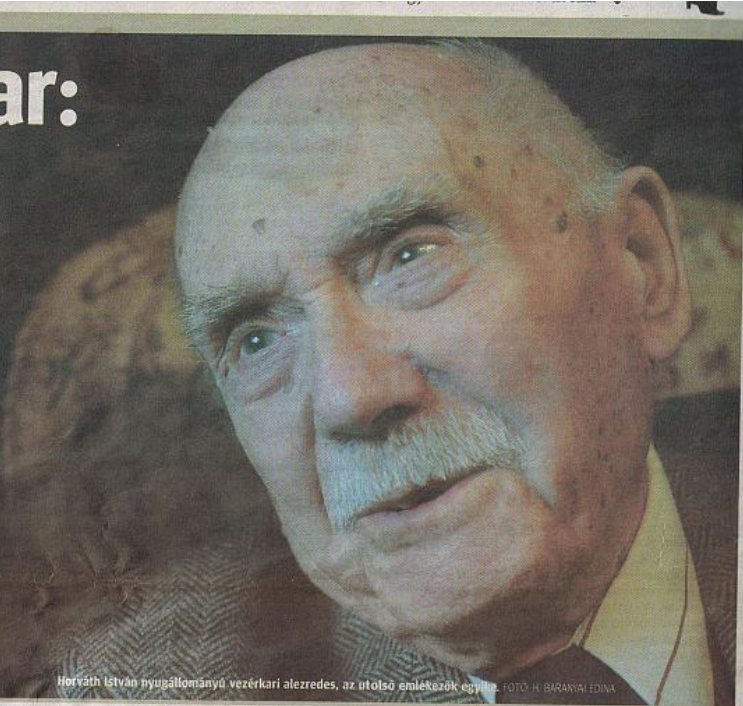
GYÖR
GÜLCH CSABA

Vitéz Horváth István az első világháború alatt, 1915 decemberében született. A Győriút élő nyugállományú vezérkari alezredes ugyan nem hisz a

sorszerűségben, mégis úgy érzi: meghatározók életútját a vérzivataros események.

Fiatal főhadnyaként 1942. november elején került a doni frontra. Előjárói lehetővé tették, hogy olyan hadtestnél szolgálhasson, ahol főként győriek, Győr-i kőművek, vagyis földbeli voltak. Az első vonalban állomásoztak; de arról, hogy a szovjet oldalon 1943. január második hetében mi készül, semmit sem tudtak.

Egy hét múlva, január tizenkettedikén délelőtt kilenc-tíz óra tájban tőlünk tíz kilométerre, az úri hídfőnél elszakadt a pokol. Folytatás a 4. oldalon.

Horváth István nyugállományú vezérkari alezredes, az utolsó emlékezők egyike. FOTÓ: H. BARANYAI EDINA

FOGYVA TARTOTTÁK, DE VÉGÜL ELENEDTÉK A 23 ÉVES SOPRONI TÜRK LEVENTÉT

VITÉZ HORVÁTH ISTVÁN – OLYANOK A TRAGÉDIÁVAL KAPCSOLATOS VISSZAEMLEKÉZÉSEK, MINT A MÁRVÁNYLAPRA ÍRT ARANYBETŰK

A Don-kanyarból hazahozta bajtársait

GYÖR
FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL.

– A távolból hatalmas pergőtűzet hallottunk, de nálunk akkor még nem történt semmi – emlékezett vissza a közel hetven évvel ezelőtt történetekre Horváth István, akivel az első vonalban lévő szakaszából kettőt kivonattak, a megmaradt harmadik egység katonáit pedig később a hőmezőn – egy térképen megjelölt állásnál – kellett elosztania.

A szovjeteken kívül – kegyetlen ráadásaként – a huszonöt-harminc, olykor negyvenfokos hideg is támadta őket. Ahogy a 96 éves nyugállományú vezérkari alezredes mesélte: téli felszerelésük elég gyatra volt, így egyre gyakrabban hallotta: „főhadnagy úr, nem érzem a lábam”, „nem érzem a kezem”. Mindennek ellenére Horváth István a különböző fegyvernemekből összeállított alkalmi csoportjával néhány nap múlva sikeres ellentámadást vezetett, majd parancsot kapott a megállásra. Mégpedig azért, mert már nem

Horváth István katonakönyve. Itt már századosként, túl a Don-kanyaron.

szemből, hanem tőlük pár száz méterre, hátulról fenyegette őket a szovjet veszély. A körletébe megállás nélkül csapódtak be az

aknagránátok, ezért parancsot adott a visszavonulásra.

Hallotta, hogy két zászlóaljparancsnok elesett, látta, amint

a még kevésbé fagyott földre sírt ástak a halottaknak. Maga is megsebesült. A segélyhelyen beültették egy szállító gépkocsi-

ba és besoroltak egy visszavonuló német kocsiszlopba. Másnap hajnalban az ellenség átvágta előttük az utat, így ki kellett szállniuk. A vele együtt szállított másik két sebesült meghalt, ő gyalog ment tovább, zsebében három kézigránáttal és egy zsebkendőnek kinevezett kapcaronggyal.

A sokat megélt katona elérékenyülve említette, hogy sok

ségben hazatért a reménytelen kátvária után.

– Olyanok a doni tragédiával kapcsolatos visszaemlékezések, mint a márványlapra írt aranybetűk. En ezért azokról a bajtársaimról beszélnek, akik a harcokban, a visszavonuláskor melletttem haltak hősi halált. Többek között a zászlóaljparancsnokom, illetve a zászlóaljunk orvosa, aki a sebesültekhez visszatérve lett a kíméletlen

„Úgy tudom, hogy már az a tizenkét emberem is meghalt, akiket a Dontól hazahoztam.

csodát látott azokban a napokban. Így az orosz páncélosokat megrohmozó több ezer magyar katonát, a nyolcnapi éhezés után eléjük kínálkozó lőtemet, amiből katonái kanyarítottak neki is egy életmentő darabot. Horváth István szerint az igazi csoda mégis az volt, amikor a végtelennek tűnő és kilátástalan napok és kilométerek után az átláthatatlan tömegben rátalált négy emberére, majd arra a nyolc győrire, akikkel ép-

akik úgy néztek rám, mintha a fiaim lennének. Így bíztak bennem, így bíztak rám az életüket, mintha az aptak lettem volna... Egyre kevesebben vagyunk a tanúk között. Úgy tudom, hogy már az a tizenkét emberem is meghalt, akiket a Dontól hazahoztam. A Ludovikás évfolyamomból is én vagyok az utolsó. Ezért kell, ahol lehet, tüdőlként, hiteles tanúként továbbadni a Donnál történeteket – hangsúlyozta végül vitéz Horváth István.

FOGYVA TARTOTTÁK, TÖRBSZŐR KIHALLGATTÁK. DE VÉGÜL ELENEDTÉK A 23 ÉVES SOPRONI TÜRK LEVENTÉT

Megszámlál minden...

ADRIAN

